

Πρόγραμμα BR.A.I.N.: το πρωτοποριακό ερευνητικό πρόγραμμα του ΠΚ για την ενδοοικογενειακή βία

Η σιωπηλή επιδημία των κρανιοεγκεφαλικών κακώσεων

Μία στις τρεις γυναίκες θα βιώσει βία στη ζωή της από έναν οικείο σύντροφο, βάσει των τελευταίων επίσημων στοιχείων και δεδομένων. Αυτό και μόνον θα έπρεπε να είναι αρκετό προκειμένου να μας αφηρηθεί και να μας κάνει να ψάξουμε να βρούμε τα πώς και τα γιατί αυτής της θλιβερής πραγματικότητας. Δυστυχώς, χρόνο με τον χρόνο τα ποσοστά αυξάνονται συνεχώς, ενώ παρατηρείται ιδιαίτερη έξαρση τα τελευταία δύο χρόνια λόγω της πανδημίας της Covid-19.

Της **Ναταλίας Κ. Δαλιάνη**

Η ανσοδική τάση της ενδοοικογενειακής βίας, έθεσε επί τάπητος το ζήτημα ύπαρξης ενός πολιτειακού συστήματος που θα μπορεί να δέχεται καταγγελίες και ταυτόχρονα να συνεισφέρει παρέχοντας ηθική, ψυχολογική αλλά και οικονομική στήριξη στα θύματα.

Έμπρακτη στήριξη στα θύματα

Ο Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ), είναι λίγο πολύ γνωστός σε όλους αφού λειτουργεί για περισσότερο από τρεις δεκαετίες σπρίζοντας έμπρακτα τα θύματα βίας. Μέσα από τηλεφωνικές γραμμές, οι οποίες λειτουργούν σε συνεχή βάση, επιχειρεί να προσφέρει άμεση βοήθεια σε όσα άτομα δέχονται ή ασκούν βία στην οικογένεια, παρέχοντας πληροφόρηση, στήριξη, στέγη και προστασία. Κάθε χρόνο, κάνει κινήσεις και βήματα προκειμένου να βελτιώσει και να αναπτύξει τις ήδη υπάρχουσες υπηρεσίες του. Γι' αυτό τον λόγο, είναι πάντα ανοιχτός για καινούργιες συνεργασίες με ερευνητές που θα τον βοηθήσουν να κάνει το κάτι παραπάνω στο ήδη τεράστιο και βαρυσήμαντο έργο του.

Ενωμένοι με έναν στόχο

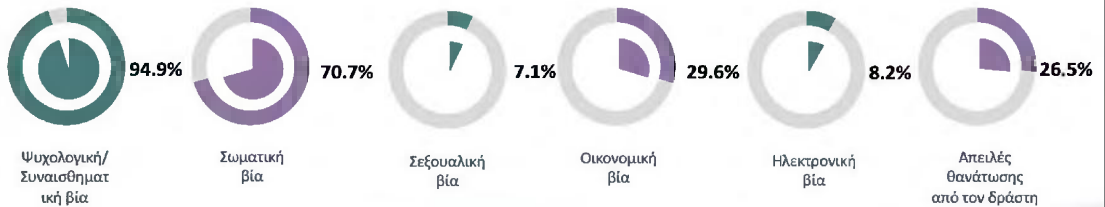
Με όραμα και στόχο την εξάλειψη της βίας, το Κέντρο Εφαρμοσμένης Νευροεπιστήμης (ΚΕΝ) του Πανεπιστημίου Κύπρου σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ), δημιούργησε το ερευνητικό πρόγραμμα BR.A.I.N. Πρόκειται για ένα πρωτότυπο και καινοτόμο πρόγραμμα το οποίο έχει ως βασικό στόχο να βελτιστοποιήσει τα υφιστάμενα πρωτόκολλα για τα άτομα που καταγγέλλουν ενδοοικογενειακή βία. Στοιχείο δηλαδή στο να πάει τα πρωτόκολλα ένα βήμα παραπέρα δίνοντας έμφαση τόσο στο ψυχολογικό κομμάτι, όσο και στο κομμάτι της σωματικής ακεραιότητας.

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα είναι το πρώτο στην Κύπρο και ίσως και στην Ευρώπη το οποίο προσπαθεί να καταγράψει τις κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις (ΚΕΚ) στις γυναίκες που βιώνουν ή έχουν βιώσει ενδοοικογενειακή/συντροφική βία προκειμένου να γεφυρώσει το χάσμα μεταξύ των δύο, προάγοντας τη σωματική και ψυχική υγεία αυτού του πληθυσμού.

Δύο βασικοί πυλώνες

Το πρόγραμμα έχει δύο κύριους στόχους. Πρώτον, την ανάπτυξη ενός εργαλείου αξιολόγησης για την ανίχνευση της ΚΕΚ στο πλαίσιο των περιστατικών ενδοοικογενειακών και συντροφικών βίας και δεύτερον τη διερεύνηση του νευροψυχολογικού και ψυχολογικού προφίλ των γυναικών που είναι θύματα βίας με και χωρίς ΚΕΚ. Η συλλογή

Μορφές Βίας:

Από τις 101, οι 70 γυναίκες (70,7%) δήλωσαν ότι βιώνουν σωματική κακοποίηση. Από αυτές που βιώνουν σωματική βία (37%) δήλωσαν βία που να τους προκαλεί σοβαρό κίνδυνο για εγκεφαλική βλάβη

των δεδομένων ξεκίνησε τον Νοέμβριο του 2021 και θα ολοκληρωθεί σε περίπου έναν χρόνο, ενώ παράλληλα αναμένεται ότι τα ποσοστά ΚΕΚ στις γυναίκες που έχουν υποστεί ή υπόκεινται βία θα είναι αρκετά υψηλά και συγκρίσιμα με τα ποσοστά που έχουν καταγραφεί μέχρι στιγμής στις ΗΠΑ. Τέλος, κατά πάσα πιθανότητα, οι γυναίκες που είναι θύματα βίας και που παρουσιάζουν ΚΕΚ θα έχουν διαφορετικό νευροψυχολογικό προφίλ σε σύγκριση με τις γυναίκες που είναι θύματα βίας αλλά δεν υπάρχει συννοσηρότητα με κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις (ΚΕΚ).

Τα πρώτα δεδομένα

Τα πρώτα δεδομένα από το πρόγραμμα από τους μήνες Νοέμβριο και Δεκέμβριο 2021, καταγράφουν 101 τηλεφωνήματα στη γραμμή 1440 από γυναίκες άνω των 18 ετών που ήταν θύματα βίας. Συγκεκριμένα, από τις 101, οι 70 γυναίκες (70,7%) δήλωσαν ότι βιώνουν σωματική κακοποίηση. Από αυτές που βιώνουν σωματική βία (37%) δήλωσαν βία που να τους προκαλεί σοβαρό κίνδυνο για εγκεφαλική βλάβη. Συγκεκριμένα, 17% δήλωσε απόπειρα στραγγισμού, 10% κτυπήματα στο κεφάλι, 10% βίαιο ταρακούνημα ή/και συνδυασμό ταρακούνημα μαζί με

κτύπημα στο κεφάλι. Τα περιστατικά αυτά σε αρκετές γυναίκες ήταν επαναλαμβανόμενα. Από αυτές τις γυναίκες, το 21% δήλωσε σημαντικά νευρολογικά και νευροψυχολογικά εσκαδόλυθα, όπως απώλεια αισθήσεων, απώλεια μνήμης, ζαλάδες και συναισθηματικές δυσκολίες λόγω των πιο πάνω περιστατικών.

Κενά στα υφιστάμενα πρωτόκολλα

Αν και το πρόγραμμα BR.A.I.N. βρίσκεται ακόμη σε αρχικό στάδιο και τα δεδομένα ακόμη είναι αρκετά πρώιμα, είναι τα πρώτα δεδομένα που καταγράφουν το φαινόμενο των κτυ-

πημάτων στο κεφάλι σε αυτή την ομάδα πληθυσμού στην Κύπρο. Η κρανιοεγκεφαλική κάκωση (ΚΕΚ) συχνά ονομάζεται σιωπηλή επιδημία για τις γυναίκες που έχουν βιώσει ή βιώνουν ενδοοικογενειακή/συντροφική βία. Αυτό συμβαίνει για διάφορους λόγους. Στις πλείστες των περιπτώσεων παραβλέπεται από τα ίδια τα άτομα ή δεν ανιχνεύεται από τους επαγγελματίες υγείας ή τους επαγγελματίες πρώτης γραμμής. Οι πάροχοι φροντίδας μπορούν να μερδέσουν τα συμπτώματα εγκεφαλικής βλάβης με τη συναισθηματική δυσφορία που προκαλέσει η ίδια η κακοποίηση και συγκεκριμένα με το μετατραυματικό στρες (ΜΤΣ) που βιώνουν τα άτομα. Με αποτέλεσμα τα άτομα να μην λαμβάνουν στοχευμένη παρέμβαση για τις δυσκολίες που να αντιμετωπίζουν και να συνεχίζουν να ταλαιπωρούνται για χρόνια. Παράλληλα, στην παρούσα φάση δεν υπάρχουν σαφή πρωτόκολλα θεραπείας, καθώς η έρευνα και κατ'επέκταση η καθοδήγηση για επαγγελματίες που εργάζονται σε αυτόν την κοινότητα είναι ακόμη στα αρχικά στάδια. Τα κενά που υπάρχουν σε αυτό το πεδίο αφήνουν τις γυναίκες με συνεχή βία και συνεχή έκθεση σε αυξημένο σωματικό και ψυχολογικό τραύμα. Σημειώνεται ότι ο Παγκύπριος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) χαρακτηρίζει τη βία ως έναν από τους μεγαλύτερους κινδύνους για την υγεία των γυναικών παγκοσμίως αφού προκαλεί κατά ψυχολογική και σωματική υγεία, αναπηρία ή ακόμη και πρόωρο θάνατο.

● Επιστημονικά ότι η μελέτη έχει εγκριθεί από την Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής Κύπρου και επιχορηγείται από τον Εθνικό Μηχανισμό για τα Δικαιώματα της Γυναίκας.

Πώς γεννήθηκε η ιδέα για το πρόγραμμα;

Η Φλόρα Νικολάου, διδακτορική φοιτήτρια Κλινικής Ψυχολογίας, η οποία έχει αναλάβει τη συγκεκριμένη έρευνα, μιλώντας στον «Π» ανέφερε τους λόγους που την οδήγησαν στην ιδέα αυτή. «Σε ακαδημαϊκό επίπεδο, ενδιαφερόμουν για τα θέματα φύλου και τις κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις. Διαβάζοντας αρκετά βιβλιογραφία πάνω στα συγκεκριμένα ζητήματα, διαπίστωσα ότι υπήρχε ένα κενό όσον αφορά τη νευρολογική εξέταση των θυμάτων της ενδοοικογενειακής βίας. Θέλωσα λοιπόν, να το ερευνήσω περαιτέρω προκειμένου να συμβάλω στην αλλαγή και να αναπτύξω πρακτικές για τον εντοπισμό των ΚΕΚ σε γυναίκες μετά από περιστατικά ενδοοικογενειακής/συντροφικών βίας. Στόχος του προγράμματος είναι να εφαρμόσουμε στρατηγικές και κατάλληλα προγράμματα παρέμβασης και θεραπείας που βασίζονται στις ανάγκες των γυναικών

που έχουν βιώσει ΚΕΚ στο πλαίσιο ενδοοικογενειακής/συντροφικών βίας. Όραμα όσων δουλεύουν πάνω στην έρευνα, είναι ένας κόσμος στον οποίο οι γυναίκες με ΚΕΚ μετά

από περιστατικά ενδοοικογενειακής/συντροφικών βίας αναγνωρίζονται γρήγορα και λαμβάνουν την κατάλληλη, συμπονετική φροντίδα και υποστήριξη».